

NÉPRAJZI VERSENY

TÉLI JELES NAPOK, ÜNNEPI SZOKÁSOK A HAGYOMÁNYOK TÜKRÉBEN

2018/2019-es tanév

2. forduló

A csapat neve: _____

Az iskola neve: _____

A felkészítő tanár neve, e-mail címe: _____

_____

"Mint tollfosztó néni a tollat,
lekopaszította a fákat az ősz."
Lassan befejezi a munkát -
itt már nem sokáig időz.

(Dr. Murzsa András: Közéleg a Tél...)

1. Tollfosztásra az őszi-téli fonástiltó napokon került sor. Asszonyok, lányok, rokonok, szomszédok összegyűltek, s egymás tollát közösen felosztották.

Hogyan hívjuk az ilyen közösen végzett munkát?

Miért jártak a fosztóba a férfiak?

Milyen fonástiltó napokat ismertek?

---

2. Egy fosztással kapcsolatos közmondás összekeveredett betűit látjátok.

Írjátok a vonalra a megfejtett közmondást és jelentését is!

ÁÓOOFTTTLLSSZ MNE AADKSZ EGM ZA RBMEE

---

3. **Miért fogyasztottak a lányok, asszonyok a fonás előtt savanykás aszalt gyümölcsöt, somot, kökényt, vadkörte, savanyú káposztát?**

---

4. **Fonás után milyen népi játékokkal, tréfákozásokkal üzték el az időt a lányok és a fiúk?**

---

5. KARÁCSONYI TOTÓ

KÉRDÉS	VÁLASZ	TIPP
1. Mettől meddig tart a karácsonyi ünnepkör?	A) András naptól vízkeresztig B) Adventtől újévig C) Adventtől január 6-ig	
2. Mit jelent az ADVENT szó?	A) Jézus eljövetelét B) Szent András apostol ünnepét C) Mulatozások kezdetét	
3. Milyen jelzővel emlegetik Szent Andrást?	A) Jeget hozó Szent András B) Disznóölő Szent András C) Tollfosztó Szent András	
4. Mettől meddig tart az Advent?	A) Karácsonytól újévig B) András naptól szilveszterig C) András naphoz legközelebb eső vasárnaptól december 24-ig	
5. Milyen anyagból készült az első adventi koszorú?	A) kovácsoltvas B) szalma C) fa	
6. A karácsonyi ünnepkörben mely napon jósoltak párválasztásra?	A) Borbála B) Luca C) Tamás	
7. Kiknek a védőszentje Szent Miklós?	A) ácsok B) tűzoltók C) gabonakereskedők	
8. Meddig készült a Luca széke?	A) több hónapon keresztül B) Mikulástól Luca napig C) Luca naptól szentestéig	
9. Mióta szokás Magyarországon karácsonyfát állítani?	A) XVII. századtól B) XVIII. századtól C) XIX. századtól	
10. Mikor van aprószentek napja?	A) XII. 24-én B) XII. 26-án C) XII.28-án	
11. Mit szimbolizál az adventi koszorú négy gyertyája?	A) hit, remény, öröm, szeretet B) béke, öröm, szeretet, hit C) béke, megváltás, öröm, hit	
12. Mit jelent a Messiás szó?	A) felkent B) gyógyító C) pap	
13. Milyen színű az adventi koszorún a négy gyertya?	A) négy piros B) bármilyen színű lehet C) egy rózsaszín három lila	
14. Hogy hívták a napkeleti bölcseket?	A) Gáspár, Menyhért, Boldizsár B) Máté, Lukács, Gáspár C) Boldizsár, Máté, Gáspár	

6. OLDJÁTOK MEG A SUDOKU REJTVÉNYT!

Mit tudtok a színessel jelzett betűkből alkotott kifejezésről?

Írjátok le röviden!

	S						Y	
			R				O	
						A		T
Y		O					R	D
			A			T		
H		A		O				
	A							H
				R	Y	A	S	
R				S	T			

Megfejtés: .....

Magyarázat:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Melyik hangszerre gondoltunk? A meghatározások fölé írjátok a hangszer nevét, majd a megoldások mellé, kérjük a hangszer népi nevét is!

Nyelre szerelt, fogaskerékszerűen bordázott vagy bütykös fahenger egy körülötte elforgatható, egy vagy több rugalmas fanyelvvel ellátott keretre illeszkedik. A nyelv a fahenger forgásakor a fogazaton folyamatosan az egyik fogról a másikra csapódik.

Olyan xilofon, melynek hangzó rúdjai a test húrkiosztásának megfelelően vannak elrendezve. A spárgákra fűzött rudak a kisebb csillapítás érdekében szalmakötegen fekszenek. Bunkós végű faverőkkel ütik meg.

A hangot egy fémkeretre szerelt megpendített ruganyos acélnyelv adja ki, ugyanakkor a hangok előállításában fontos szerepe van a szájüregnek és a levegő fúvásának.

Cserépfazék, melyet kifeszített disznóhólyag membránnal fednek be, annak közepére vesszőt vagy nádszálat erősítenek. A nedves kezét vagy posztódarabot húzogatva a vesszőn határozatlan hangmagasságú, morgó hangot ad.

Legtöbbször négy, néha több dallamhúrja bundozott fogólap fölött fut. Tíz, tizenöt vagy még több kísérő húrja is van. Pengetővel szólaltatják meg.

Két verővel ütve megszólaltatott húros hangszer. Vízszintes helyzetű, trapéz formájú, dobozszerű hangszerteste van, melyen teljes szélességben húrok sorakoznak.

Csellóhoz hasonló formájú, a vonósokhoz hasonlóan dörzsöléssel megszólaltatott hangszer. Dallamhúrját és kísérőhúrjait a játékos egy begyantázott fakorongot forgatva hozza rezgésbe, miközben másik kezével billentyűk segítségével tudja a dallamhúr rezgő hosszúságát megváltoztatni, dallamot játszani rajta.

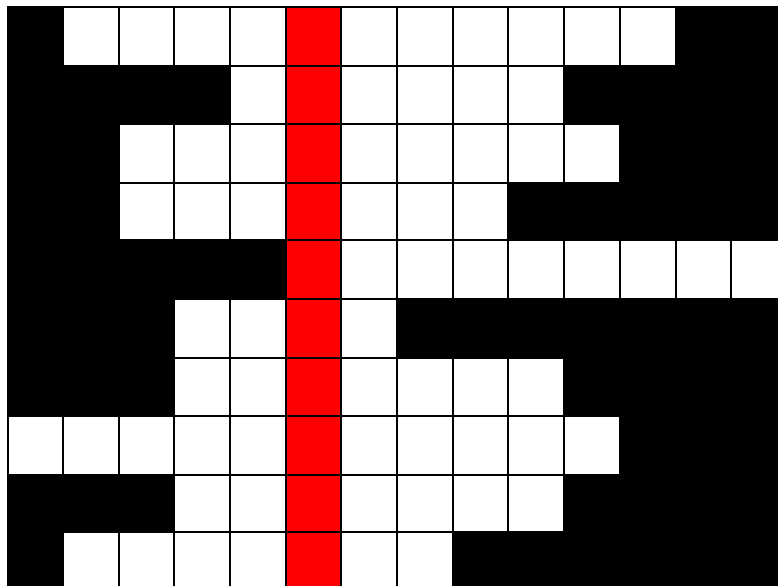
9. Kata süteményt süt. A tepsibe 48 darab sütemény fér, és 20 percig tart a sütésük. Ha a sütő 3 óra 55 percig működik (15 perc az előmelegítés ideje) hány süteményt tud sütni Kata?
Írjátok le a számítás menetét is, ne csak a végeredményt!

---

10. A piros függőleges sor tartalmazza a megfejtést, ami egy Weöres Sándor vers és egy karácsonyi dal címe.

Meghatározások:

1. Finom illatos sütemény.
2. Téli sporteszköz, a havon siklik.
3. A szeretet ünnepe.
4. Ez lapul a karácsonyfa alatt.
5. A csengettyű ilyen hangot hallat.
6. Csillogó, színes tárgy, amit a karácsonyfára teszünk.
7. Hóból épül, répa az orra.
8. Édesség, amit a karácsonyfára teszünk.
9. Hóból készült gömböc, amivel hócsatákat vívnek.
10. Ilyen fa a karácsonyfa.

Megfejtés: .....

Kedves Versenyzők, Felkészítők!

A karácsonyi készülődés, a várakozás ünnepi és örömteli perceiben köszöntünk Benneteket. Csodálatos ünnepi fények csillognak az utcákon, a házakon s ez a karácsonyi hangulat nem csupán környezetünket, hanem Bennünket is megváltoztat. Mindnyájunknak kívánjuk, hogy őrizzünk meg minél többet az ünnepből, s törekedjünk arra, hogy a szeretet lángja ne csak néhány napig az ünnep idején éljen szívünkben.

Áldott ünnepeket kívánnak: a szervezők

Köszönjük az első feladatsor pontos beküldését, az igényes munkákat.

A második feladatsor megoldásait Piroska napjáig kérjük megküldeni e-mailben.